

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 23025-08-21 א. נ' א.

בפני כבוד השופטת ורדה פלאוט, אב"ד
כב' השופט צבי ויצמן
כבוד השופטת הלית סילש

מערער א. א.

נגד

משיבה ד. א.

פסק דין

ערעור על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה בפ"ת (כב' הש' מירב אליהו) מיום 30.7.21 (תלה"מ 27311-09-20), במסגרתו קבע בית המשפט כי נוכח פערי ההשתכרות בין הצדדים על המערער לשלם למשיבה סך של 100,000 ₪ בחמישה תשלומים חודשיים שווים.

המערער סבור כי בנדון לא התקיימו התנאים לחלוקת נכסי קרירה/פערי השתכרות או חלוקה שאינה מחצה על מחצה – ומכאן ערעור.

הנדרש לנדון

1. הצדדים נישאו בנישואים אזרחיים בקפריסין ביום 6.3.98 והתגרשו ביום 4.1.15. לצדדים שתי בנות בגירות.

המערער הוא בעלים יחיד בחברת *** העוסקת בפיקוח וניהול פרויקטים בתחום ההנדסה האזרחית, ואילו המשיבה עובדת כמזכירה במרפאת שיניים.

מעת שנגלע בניהם ריב, נדונו ענייניהם הרכושיים והאחרים של הצדדים בבית המשפט לענייני משפחה בפ"ת.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 23025-08-21 א. נ' א.

2. המשיבה הגישה תביעה לסעד הצהרתי ו"לשמירת זכויות" ביום 4.1.15 (תמ"ש 15-01-4231) במסגרתה עתרה לקביעת זכויותיה בנכסים שונים שנצברו על ידי הצדדים (להלן – התביעה הראשונה או התביעה לשמירת זכויות).

במסגרת תביעה זו נדרש בית המשפט אף לחוות דעתו של מומחה חשבונאי וחוקר כלכלי, מר רונן קידר, אשר התייחס בחוות דעתו מיום 27.11.16, בין השאר, לסוגיית נכסי הקריירה ופערי ההשתכרות בין הצדדים והבהיר כי אלו מגיעים לסך של 1,554,105 ₪ לזכות המערער. תחשיב זה נערך על בסיס קביעות המומחה לפערי שכר שנתיים ממוצעים בין הצדדים בשיעור של כ – 155,000 ₪ במעוגל לשנה וזאת ממועד הקרע ועד להגעתו של המערער לגיל פנסיה בשנת 2028, כאשר צוין כי במסגרת חישוב פער ההשתכרות שוקלל אף המוניטין האישי של המערער.

בחודש יולי 2016 הוגשה אף חוות דעת האקטואר, רו"ח אבי יחזקאל.

3. ביום 17.6.19 ניתן פסק דין במסגרת התביעה הראשונה. בפסק דין זה התייחס בית המשפט אף לסוגיית נכסי הקריירה ופערי ההשתכרות בין הצדדים וציין את הדברים הבאים (סע' 92-94 לפסק הדין) –

92. המומחה בחוות דעתו התייחס לפערי ההשתכרות בין הצדדים כנכס בר איזון שיש לכלול באיזון המשאבים כאשר קבע את הפער בין השתכרות הצדדים בסך 1,554,105 ₪, ככל שאכן תוכיח התובעת כי יש להתחשב בפער זה בעת ביצוע איזון המשאבים וזאת בהתקיים מספר תנאים מצטברים.

93. דא עקא, לפניי לא מונחת תביעה לאיזון משאבים אלא לשמירת זכויות בלבד ודין טענות התובעת בדבר חלקה בנכסי הקריירה והמוניטין של הנתבע אין דינן להתברר במסגרת תובענה זו כלל.

94. לפיכך, אכן מצאתי לאמץ את חוות דעת המומחה שקבע כי בין הצדדים ישנו פער השתכרות בסך 1,554,105 ₪ לטובת הנתבע אולם לא מצאתי להצהיר על זכאותה של התובעת בחלק מסוים בהשתכרות הנתבע, שעה שלא הוגשה תביעה מתאימה בנדון וההליך כולו נסוב תחת מטריה משפטית של שמירת זכויות בלבד" (ההדגשה במקור)

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 23025-08-21 א. נ' א.

4. מתוך שכך הגישה המשיבה, ביום 10.9.20, תביעה רכושית נוספת, כאשר הפעם עתרה המשיבה לחלוקת הנכסים המשותפים בפועל (להבדיל מהסעד ההצהרתי שניתן לה בתביעתה לשמירת זכויות), וכן עתרה לחלוקת נכסי קריירה או פערי ההשתכרות שבין הצדדים (תלה"מ 20-09-27311; להלן – התביעה השנייה או התביעה הרכושית).

פסק הדין החלקי מיום 7.4.21

5. ביום 7.4.21 ניתן פסק דין חלקי בעניינם של הצדדים ביחס לתביעה לאיזון משאבים ופירוק שיתוף שהגישה המערערת, במסגרתו ניתנו הוראות אופרטיביות בעניין חלוקת הזכויות הפנסיוניות של הצדדים; העברת מחצית משווי חברת **** לידי המשיבה; השבת מחצית החוב ששולם על ידי המערער למס הכנסה ואיזון יתרות החובה והזכות בחשבונות הבנק של הצדדים.

6. ביום 30.7.21 ניתן פסק דינו המשלים של בית משפט קמא המכריע ביתרת ענייניהם הרכושיים של הצדדים, ואל פסק דין זה אנו נדרשים בערעור שלפנינו, לפיכך נקדים ונפרט את טענות הצדדים באותם עניינים בהם עסק פסק הדין המשלים.

טענות הצדדים בבית משפט קמא בסוגיית נכסי הקריירה ופערי הרכוש

7. במסגרת פסק הדין נדרש בית המשפט לשתי טענות עיקריות – האחת, טענת המשיבה כי נוכח פערי ההשתכרות בין הצדדים היא זכאית לפיצוי או לאיזון לא שוויוני של נכסי הצדדים. והאחרת טענת המערער לחיוב המשיבה בהחזרי הלוואה אותה נטל במהלך נישואיהם מקרן ההשתלמות שלו (מכיוון שאין ערעור על החלטת בית משפט קמא בסוגיה זו - לא נרחיב בעניינה).

8. בכל הקשור לסוגיית פערי ההשתכרות בין הצדדים והנגזרת מהם, טענה המשיבה כי היא הפסיקה את לימודי הרפואה אותם החלה באוקריינה ולא המשיכה בהם אחר נישואיה למערער כיוון שביקשה להתמקד בגידול הבנות שנולדו להם,

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 23025-08-21 א. נ' א.

ועל מנת לאפשר את התפתחותו המקצועית של המערער ובכלל זה פיתוח החברה שבבעלותו. כך, בשנת 2010, עת בנותיהם של הצדדים היו בנות 10 ו-12, קיבל המערער פרויקט גדול מחברת "סולל בונה" באוגדה ועבר להתגורר שם למשך כשנה וחצי, בעוד המשיבה נותרה לבדה עם הבנות בארץ. המשיבה על אף שקיבלה בתקופה זו הצעת קידום ממקום עבודתה נאלצה, כך לטענתה, לוותר על התפקיד בשל העובדה שנטל גידול המשפחה הונח על כתפיה. המשיבה טענה כי עת נפרדו הצדדים פערי ההשתכרות ביניהם היו עצומים, כאשר המערער המשיך בעבודתו כמהנדס אזרחי ואילו היא עבדה כמזכירה במרפאת שיניים בשכר בסיסי. לטענתה, חלקה בפערי ההשתכרות מהווה עבודה נכס עיקרי בחלוקת הרכוש. מדובר בנכס שהוא פרי מאמץ והשקעה משותפים של שני הצדדים במשך 17 שנות נישואים.

9. המערער טען, מאידך, כי פערי ההשתכרות אינם נמנים על הנכסים הניתנים לאיזון בהתאם לסעיף 5 לחוק יחסי ממון. נכסי הצדדים חולקו באופן שוויוני בפסק הדין משנת 2019. המשיבה לא ניצלה אז את ההזדמנות ולא טענה לחלוקה לא שוויונית בהתאם להוראות סעיף 8(2) לחוק, וכן לא טענה לנכסי קריירה או פערי השתכרות כלשהם.

כך גם, בניגוד לנטען ע"י המשיבה, טען המערער כי גיבש את כושר השתכרותו טרם נישואי הצדדים. בשנת 1983 הוא סיים לימודי הנדסה אזרחית באוקראינה ורק בשנת 1998 נישא למשיבה לאחר עלייתו ארצה (בשנת 1991). הוא צבר מוניטין וניסיון משך כ-14 שנה טרם נישואיו, כך בין השנים 1984-1991 עבד כמהנדס אזרחי במשרד ממשלתי באוקראינה; בשנים 1992-1993 עבד כמהנדס בחברת ב. ; בשנים 1993-1994 עבד בניהול פרויקטים בחברת ד. ; בשנים 1996-1997 עבד כמהנדס ראשי בחברת נ. ומחודש 11/97 ואילך עובד במסגרת החברה שבבעלותו. לטענתו, המומחה, מר רונן קדר, קבע כי הכנסתו היא כשל עובד שכיר בענף ומסתכמת בסך 17,513 ₪ ברוטו לחודש בממוצע, נכון לשנים 2012-2014.

לטענת המערער, גם המשיבה פיתחה קריירה וכושר השתכרות במהלך השנים, היא זנחה את לימודי הרפואה כשנתיים טרם היכרותם, והגיעה ארצה ללא מקצוע, ללא השכלה ולאחר שנתיים בהן עבדה בעבודות מזדמנות כמהגרת עבודה בישראל. לדבריו הוא זה שדרבן אותה לרכוש מקצוע כסייעת לרופא שיניים, ובין היתר שילם

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 23025-08-21 א. נ' א.

עבורה שכר לימוד בסך 1,300 ₪ לחודש במשך שנה וחצי; רכש עבורה רכב לצרכיה ולנוחיותה הבלעדית; מימן עבורה שיעורי נהיגה; העסיק עוזרת ומטפלת לטיפול בילדות על מנת שלא תחסיר ימי עבודה; "שחרר" אותה מכל השתתפות בהוצאות אחזקת התא המשפחתי; הסכים כי תצבור את כל הכנסותיה בחשבון נפרד ואף עבד מביתו, טיפל בבנות והסיע אותן מדי בוקר למסגרות. לטענתו בהתאם לפסק הדין שניתן ביום 17.6.19, קיבלה המשיבה מחצית משווי דירת המגורים, מחצית מהזכויות הפנסיוניות של המשיב, מחצית משווי חברת הארנק, רכב ומחצית מהנכסים בחשבוננו הפרטי של המשיב.

המערער טען כי גם בעת ששהה באוגנדה טרח לממן את צרכיה של המשיבה והבנות בארץ והעביר אליה את מלוא השתכרותו, בעוד היא ממשיכה לעבוד אותה עת במשרה מלאה בקופת חולים *** ולא החסירה ולו יום עבודה אחד. כך טען המערער כי שילם לבדו את תשלומי המשכנתה בסך 6,000 ₪ לחודש והמשיבה נהנתה מרמת חיים גבוהה בזכות הכנסותיו.

פסק דינו של בית משפט קמא

10. בית המשפט מצא כי על אף שאין לקבל במלואן את טענות המשיבה באשר לכך שנמנעה מפיתוח עצמי והתקדמות בעבודה בשל הקריירה של המערער ואף שאין לראות בה כבן זוג ביתי "קלאסי" הנותר בביתו לגידול הילדים שעה שבן הזוג האחר מפתח את הקריירה המקצועית שלו, הרי שנוכח פערי ההשתכרות הניכרים בין הצדדים יש מקום להתחשבות בנתון זה ולאזן את אותו פער השתכרותי אף כי אין לעשות זאת בדרך של מחצה על מחצה.

לפיכך, אף שהמומחה קבע כי פערי ההשתכרות הנצברים ממועד הקרע ועד למועד יציאתו של המערער לפנסיה מגיעים אחר היוון ושיערוך לסך של כ- 1.5 מליון ₪ קבע בית המשפט כי ראוי לאזן את הפערים בין הצדדים באופן שהמשיבה תקבל 100,000 ₪.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 23025-08-21 א. נ' א.

בקביעתו זו התחשב בית המשפט, בין השאר, בחיי הנישואין הארוכים של הצדדים, בכך שבפועל קיימים פערי השתכרות ניכרים בין הצדדים באופן שהשתכרותו השנתית של המערער עולה פי 4 על השתכרותה של המשיבה, בכך שהמשיבה עסקה בגידול בנותיהם של הצדדים שעה שהמערער שהה באוגדה לצרכי עבודתו משך כשנה וחצי, וכי "לא יכול להיות חולק שהעובדה שהמשיבה הייתה בבית ודאגה לטפל בקטינות ובניהול משק הבית, הקלה במידה רבה גם על המערער שיכול היה לפתח עסקיו "בראש שקט" וכיוצ"ב".

בית המשפט הסתפק בפיצוי כספי של 100,000 ₪ בלבד (ולא קבע חלוקה של מחצה על מחצה בפערי ההשתכרות) כיוון שהתחשב, בין השאר, בכלל הנכסים שאוזנו בין הצדדים, ובכלל זה חלוקת שוויה של החברה בבעלות המערער, בעובדה שהמערער פיתח חלק ניכר מהכשרתו והקריירה שלו עוד קודם לנישואיו למשיבה וללא קשר עמה, בכך שגם המשיבה פיתחה קריירה מקצועית במהלך חיי הנישואין וניהלה מרפאות שיניים וכיוצ"ב.

מכאן ערעורו של המערער הסבור כי לא היה כל מקום להורות על תשלום סך 100,000 ₪ למשיבה בשל פערי השתכרות בניהם.

תמצית טענות המערער

11. שגה בית משפט קמא בכך שקבע למשיבה פיצוי בגין פערי ההשתכרות בין הצדדים. סע' 5 לחוק יחסי ממון בין בני זוג התשל"ג – 1973 (להלן- חוק יחסי ממון) מונה רשימה סגורה של נכסים הניתנים לאיזון ואולם פערי השתכרות אינם נמנים על נכסים אלו. יתר על כן, סע' 4 לחוק יחסי ממון קובע כי אין בנישואין בכדי לפגוע בקניינם של בני זוג ולהקנות לאחד מהם זכויות בנכסי השני שנרכשו בטרם הנישואין.

12. המשיבה בתביעתה לאיזון משאבים לא טענה כלל להתחשבות בפערי השתכרות או לחלוקה בלתי שוויונית. התביעה לחלוקת נכסי קריירה הוגשה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 23025-08-21 א. נ' א.

למעלה משנה לאחר שניתן פסק הדין בתביעה הרכושית שהורה על חלוקה שוויונית.

13. פערים בכושר השתכרות יהוו עילה לחלוקה לא שוויונית אך ורק כאשר מתקיימים שלושה תנאים שאינם מתקיימים בנדון –

א. אחד מבני הזוג הוא "בן זוג ביתי" אשר הקדיש את מירב ומיטב זמנו לטיפול המשפחה,

ב. בן הזוג ויתר על התפתחותו המקצועית לטובת התפתחותו המקצועית של בן זוגו, ג. קיומם של פערי שכר גדולים ומשמעותיים.

לטענת המערער, בנדון בית המשפט עצמו קבע כי המשיבה לא שימשה כבן זוג ביתי, וכי לא ויתרה על קריירה משלה, כך גם פערי ההשתכרות בתום נישואי הצדדים אינם גבוהים מפערי ההשתכרות במועד נישואים עצמם.

14. שגה בית המשפט באופן חישוב פערי ההשתכרות בין הצדדים. יש להתחשב אך ורק בפער שנוצר במהלך חיי הנישואין, היינו יש להשוות את הפער בתום תקופת הנישואין לעומת הפער בתחילת תקופת החיים המשותפת באופן יחסי ולא מספרי/ כמותי, כך גם יש לגרוע מהפער את תרומת הכישרון והמוניטין האישי של בן הזוג בעל ההשתכרות הגבוהה. בנדון הסתמך בית המשפט אך ורק על הפערים במועד תום הנישואין. בדיקת פערי ההשתכרות בשתי נקודות הזמן כאמור הייתה מגלה כי הפערים בתום תקופת הנישואין נמוכים בשיעור ניכר מהפערים בתחילת הנישואין, באופן יחסי.

15. שגה בית המשפט בקביעתו שהמערער הגדיל את כושר השתכרותו ויצר מקור הכנסה יציב העולה בשיעורו מדי שנה, קביעה זו עומדת בניגוד לעמדת המומחה שקבע בעמ' 21 לחוות דעתו כי מדובר בחברה מקרטעת, וכי אין לחברה מוניטין עסקי העולה על המוניטין האישי של בעליה. כך נמצא כי שכרו החודשי הממוצע של המערער עומד על כ – 17,500 ₪ שעה שמשכורתה של המשיבה חושבה על בסיס משרה חלקית בלבד בשיעור של כ – 5,500, וכי יש להעמיד את

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 23025-08-21 א. נ' א.

השתכרותה בשיעור של כ – 14,000 ₪ לחודש, כך שפערי ההשתכרות בין הצדדים אינם עולים על 25% ואין בהם להצדיק כל פיצוי או חלוקה לא שוויונית.

16. שגה בית המשפט בקביעתו כי הגידול במחזורי החברה משמעותם גידול בהכנסות החודשיות של המערער.

17. שגה בית המשפט בהתעלמו מפסק הדין מיום 17.6.19 אשר בעקבותיו השתפר מצבה של המשיבה באופן דרמטי נוכח איזון כלל הנכסים שנצברו על ידי הצדדים, בעיקר בשל יכולתו הכלכלית של המערער.

תמצית טענות המשיבה

18. דין הערעור להידחות ולו בשל העובדה שעיקר הנטען בו עוסק בקביעות עובדתיות של בית משפט קמא, בין כאלו שנקבעו בפסק הדין נושא הערעור ובין אלו שנקבעו בפסק הדין הראשון מיום 17.6.19.

19. אין מחלוקת כי במשך 7 שנים ממועד הולדת בתם הבכורה בשנת 1998 ועד לשנת 2005 המשיבה לא עבדה ולמעשה הייתה "אמא במשרה מלאה", במיוחד בהתייחס לכך שבנותיהם של הצדדים נולדו עם בעיות רפואיות שהצריכו טיפול יומיומי מיוחד. בדומה היא הייתה זו היחידה שטיפלה בבנות עת שהה המערער באוגנדה משך כשנה וחצי.

20. לא ברורה טענת המערער כי המשיבה לא טענה לחלוקת נכסי קריירה או לחלוקה לא שוויונית שכן הדברים נטענו הן בתביעתה הראשונה, ולשם כך אף מינה בית המשפט מומחה חשבונאי להערכת פערי ההשתכרות/נכסי קריירה, והן בזו נושא הערעור.

21. אין ממש בטענת המערער באשר לאי קיומם של התנאים שנקבעו בפסיקה לחלוקה לא שוויונית. בנדון מתקיימים התנאים הבאים – חיי נישואים ממושכים משך כ- 17 שנה, פערי השתכרות ניכרים בין בני הזוג, כמו גם התמקדותה של

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 23025-08-21 א. נ' א.

המשיבה בטיפוח המשפחה עניין שסייע למערער בפיתוח הקריירה העסקית מקצועית של המערער.

22. אין ממש בטענות המערער כי בית המשפט שגה בחישוב פערי ההשתכרות בין הצדדים. חישוב פערי ההשתכרות נקבע כבר בפסק הדין מיום 17.6.19 לגביו לא הוגש כל ערעור. ואולם גם לגופם של דברים - מתוך חוות הדעת שהוגשו לתיק בית המשפט עולה באופן ברור העלייה המשמעותית בריווחי החברה אותה ניהל המערער במהלך חיי הנישואים של הצדדים. העובדה שהמומחה קבע שהמוניטין העסקי של החברה אינו עולה על המוניטין האישי של המערער דווקא מצדיקה את חלוקת המוניטין האישי במסגרת התחשבות בפערי ההשתכרות בין הצדדים. טענתו של המערער לפיה יש לחשב את שכרה של המשיבה לפי פרסומים במרשתת ("google") באשר לשכר התואם את עיסוקה - מגוחכים.

אחר שבחנו בחון היטב את טענות הצדדים מצאנו כי יש לדחות הערעור.

23. ראוי להקדים ולהבהיר כי מצאנו שהמערער הרבה לטעון טענות עובדתיות שאינן מדויקות כלל ועיקר, וזאת על דרך ההמעטה. כך טען שהמשיבה לא טענה כלל בתביעתה לחלוקה לא שוויונית או לחלוקת נכסי קריירה, טענה שאינה נכונה כלל ועיקר ונבהיר -

הטענות בעניין נכסי קריירה/מוניטין/פערי השתכרות נטענו על ידי המשיבה הן בהליך התביעה הראשונה (ואף ניתן פסק דין חלוט לגביהן כפי שיפורט) והן בתביעה השנייה בעניינה עוסק הערעור.

כך בתביעתה בתלה"מ 27311-09-20, נושא ערעור זה, הדגישה המשיבה באופן ברור את טענותיה לחלוקה לא שוויונית וחלוקת נכסי קריירה (ראו סעיפים 29-34 לכתב התביעה המצויים בפרק תחת הכותרת "נכסי קריירה ומוניטין"), כך נטען, כדוגמה,

התובעת תבהיר, כי הצדדים קיימו באופן מובהק ומלא את כל האלמנטים שנקבעו בפסיקה, אשר בהתקיימם ישנה הצדקה לאיזון מלא של פער ההשתכרות:

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 23025-08-21 א. נ' א.

באופן מפורט בסע' 31 לכתב התביעה כי –
כאשר סעיף זה מפרט באריכות את התנאים הנדרשים ואופן התקיימותם.

יותר מכך, כבר ביחס לתביעתה הראשונה שהוגשה בתמ"ש 4231-01-15 הבהיר בית המשפט בפסק דינו מיום 17.6.19 כי נוכח העובדה שהתביעה היא תביעה לשמירה על זכויות בלבד אין הוא דן במשמעות פערי ההשתכרות שהוכחו לפניו, ובאופן חלוקתם, אך בצד זה קבע את שיעור פער ההשתכרות תוך שהוא מאמץ את קביעת המומחה באשר לפערי השתכרות נצברים ממועד הקרע בשיעור של כ – 1.5 מיליון ₪ (ראו סע' 93 לפסק הדין מיום 17.6.19). עינינו הרואות כי בית המשפט - כבר בתביעה הראשונה- נתן דעתו לקיומן של טענות מצד המשיבה ביחס לנכסי קריירה ופערי השתכרות, ואולם הבהיר לה כי עליה להגיש תביעה חדשה לעניין זה כיוון שהתביעה בה הוא דן הייתה לסעד הצהרתי בלבד שעניינו בשמירת זכויות רכושיות. ובלשונו של בית המשפט (שם, סע' 94-93) –

"לפניי לא מונחת תביעה לאיזון משאבים אלא לשמירת זכויות בלבד ודין טענות התובעת בדבר חלקה בנכסי הקריירה והמוניטין של הנתבע אין דינן להתברר במסגרת תובענה זו כלל.

...לפיכך, אכן מצאתי לאמץ את חוות דעת המומחה שקבע כי בין הצדדים ישנו פער השתכרות בסך 1,554,105 ₪ לטובת הנתבע אולם לא מצאתי להצהיר על זכאותה של התובעת בחלק מסוים בהשתכרות הנתבע, שעה שלא הוגשה תביעה מתאימה בנדון וההליך כולו נסוב תחת מטריה משפטית של שמירת זכויות בלבד"

כך נהגה המשיבה, שאכן הגישה תובענה חדשה המתמקדת בסוגיית פערי ההשתכרות והעולה מהם.

ודוק, כיון שהתביעה הראשונה עסקה, כאמור, בשמירת זכויות בלבד, לא נדרשה התובעת להיכנס לסוגיית אופן חלוקת הזכויות (מחצה על מחצה או שלא מחצה על מחצה), עניין שנדון, כאמור, בתביעתה הרכושית השנייה.

אם לא די בכך, הרי שכפי שהבהיר בית משפט קמא בסע' 59 לפסק דינו נושא הערעור –

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 23025-08-21 א. נ' א.

"מקום בו הצדדים הגישו הודעה מוסכמת לפיה מסכימים כי פסק הדין בסוגיית חלוקת פערי ההשתכרות יינתן על סמך סיכומי הצדדים (ראה הודעת הצדדים מיום 21.4.21), הרי שהנתבע מנוע מלטעון שלתובעת אין זכות לעתור לזכויות בנדון"

מכלל האמור עולה, אין כל ממש בטענת המערער לפיה סוגיית נכסי הקריירה/חלוקה לא שוויונית וכיוצ"ב לא הונחה לפתחו של בית המשפט קמא על ידי המשיבה.

24. טענה נוספת שהועלתה על ידי המערער ואינה מדויקת כלל ועיקר (אף שלטעמינו אין היא חשובה כלל להכרעה במחלוקת שבנדון), היא טענתו כי סע' 5 לחוק יחסי ממון מוציא מכלל הנכסים ברי החלוקה – נכסי קריירה או פערי השתכרות/כושר השתכרות, בקובעו רשימה סגורה על נכסים ברי איזון. אין ממש בטענה זו.

זו לשונו של סע' 5 (א) ו- (ג) לחוק –

(א) עם התרת הנישואין או עם פקיעת הנישואין עקב מותו של בן זוג (בחוק זה - פקיעת הנישואין) זכאי כל אחד מבני הזוג למחצית שווים של כלל נכסי בני הזוג, למעט –
(1)
(ג) בסעיף זה, "כלל נכסי בני הזוג" - לרבות זכויות עתידיות לפנסיה, פיצויי פרישה, קרנות השתלמות, קופות תגמולים וחסכונות" (הדגשה שלנו)

הנה כי כן, מלשונו הברורה של הסעיף והנקיטה בדיבור "לרבות", נמצאת למד כי לא ברשימה סגורה עסקינן, כטענת המערער, אלא בדוגמאות בלבד לנכסים שיש לחלק בין בני הזוג. לפיכך, אפשר שבמסגרת הנכסים ברי החלוקה יבואו גם נכסי קריירה או אף פערים בכושר השתכרות, ככל שניתן למודדם ולהעריכם באופן ברור. ואולם, כפי שהערנו טענתו זו של המערער, טענה השגויה בעניינו, אינה חשובה כלל לצורך הכרעה בנדון, שכן קביעתו של בית משפט קמא – אותה קביעה נושא הערעור – באה מכוח סמכותו לחלוקה לא שוויונית של כלל נכסי בני הזוג מכוח הוראת סע' 8 (2) לחוק, ובלשונה –

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 23025-08-21 א. נ' א.

"ראה בית המשפט או בית הדין נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת, רשאי הוא, לבקשת אחד מבני הזוג - אם לא נפסק בדבר יחסי הממון בפסק דין להתרת נישואין - לעשות אחת או יותר מאלה במסגרת איזון המשאבים:

(1) ...

(2) לקבוע שאיזון שווי הנכסים, כולם או מקצתם, לא יהיה מחצה על מחצה, אלא לפי יחס אחר שיקבע בהתחשב, בין השאר, בנכסים עתידיים, לרבות בכושר ההשתכרות של כל אחד מבני הזוג" (ההדגשות שלנו)

הרי לנו, בניגוד ברור לנטען בטענות המערער, הוראות החוק מאפשרות לבית המשפט להתחשב בפערים בכושר השתכרותם של הצדדים, ולמעשה זהו אחד הכלים העיקריים בארגז הכלים המונח לפני בית המשפט לענייני משפחה לצורך חלוקה צודקת וראויה של נכסי בני זוג. ודומה כי בכך לב ליבו של פסק הדין שניתן על ידי הערכאה קמא, כפי שנרחיב להלן.

25. כפי שהבהיר בית משפט קמא, סעיף 5 לחוק יחסי ממון קובע את כללו של דבר - עם פקיעת הנישואין זכאי כל אחד מבני הזוג למחצית שווי כלל הנכסים שנצברו במהלך החיים המשותפים, למעט המפורט בסעיף. בבסיס רעיון החלוקה השוויונית עומדת הנחת המוצא בדבר המאמץ המשותף של הצדדים. אלא שמטבעם של דברים לכלל כלל יש את חריגו, סעיף 8 לחוק יחסי ממון מקנה שיקול דעת וסמכות לבית המשפט, בנסיבות מסוימות המצדיקות זאת, לקבוע איזון שווי נכסים שנצברו על ידם במשותף שלא מחצה על מחצה. וכל כך למה? כיון שהמחוקק לא התעלם מהאפשרות לפיה איזון משאבים בין בני זוג בדרך של מחצה על מחצה עלול במקרים מסוימים ליצור חוסר איזון ביכולות הכלכליות של בני הזוג, באופן בו צד אחד יוותר חלש מהבחינה הכלכלית באופן ניכר מבן זוגו, או שחלוקה שכזו אינה צודקת והוגנת בנסיבות החיים המשותפים של הצדדים (כגון צד שעבד כל חייו שעות נוספות לפרנסת הבית כאשר משנהו בחר להתבטל ולא לעשות מאומה שאז אפשר שלא יזכה לחלק מזכויות הפנסיה שצבר בן הזוג העובד). זוהי תכלית ומטרתו של תיקון מס' 4 לחוק. הטיב לסכם את הדברים כב' הש' י. עמית בעניין בגן 2533/11 - פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול לערעורים ואח',

(2011) -

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 23025-08-21 א. נ' א.

מטרת סעיף 8(2) היא לאפשר לבית המשפט להקטין פערים כלכליים בין בני זוג תוך התחשבות במכלול הנסיבות האישיות של בני הזוג, לרבות גיל, מצב בריאותי, ו"נכסי עתיד" או "נכסי קריירה" (קרי, נכסים הקשורים להון האנושי של בני הזוג, כגון תארים אקדמיים, רישיון, ניסיון מקצועי, כושר השתכרות, מוניטין וכיו"ב). דהיינו, החלוקה הלא שוויונית של הנכסים מכוח סעיף 8(2) לחוק נועדה אפוא למנוע תוצאה בלתי שוויונית ובלתי צודקת ולאפשר שוויון הזדמנויות מהותי לבן הזוג "החלש". זאת, כחלק מארגז הכלים שעומד לרשות בית המשפט לשם צמצום הפער בכושר ההשתכרות בין בני הזוג (שחר ליפשיץ "יחסי משפחה וממון: אתגרים ומשימות בעקבות תיקון מס' 4 לחוק יחסי ממון" חוקים א' 227, 296-304 (2009)). (הדגשה שלנו)

26. ויושם על לב, עקרון של צדק חלוקתי יושם על ידי בתי המשפט עוד קודם לחקיקת תיקון מס' 4 לחוק, כך מצאנו, כדוגמה, את דברי כב' השופט א. ריבלין בבע"מ 4623/04 פלוני נ. פלונית (2007), פסקאות 14-15, 23. ואף כי הדברים נכתבו בנסיבות בהן חלה חזקת השיתוף בין אותם בני זוג, הרי שהרציונל העומד מאחוריהם ותכליתם יפים גם כאשר חל משטר רכושי של איזון המשאבים.

אומנם, הובהר בפסיקה כי שימוש בסעיף 8(2) לחוק יחסי ממון המבקש לסטות מהכלל הקבוע בסעיף 5 לחוק, לא ייעשה על דרך השגרה, אלא בנסיבות מיוחדות המצדיקות זאת, וזאת על מנת להגשים את התכלית החשובה ביותר - חלוקת משאבים צודקת בין בני הזוג. כך בבג"ץ 4178/04 פלוני נ' בית הדין הרבני לערעורים, (2006), נקבע:

"סעיף 5 לחוק יחסי ממון קובע כי על דרך הכלל, כל אחד מבני-הזוג יהיה זכאי למחצית שווים של הנכסים בני-האיזון בין בני-הזוג. סעיף 8(2) לחוק מוסיף וקובע כי ב"נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת", רשאי בית-המשפט או בית-הדין לקבוע כי איזון שווים של הנכסים בני-האיזון לא ייעשה באופן שווה, אלא לפי יחס אחר שיקבע. כבר נאמר בפסיקתו של בית-משפט זה כי סעיף 8 מאפשר גמישות רבה אשר נותנת בידי הערכאה השיפוטית כלים לאזן את הנכסים בין הצדדים באופן הוגן, תוך לקיחה בחשבון של שיקולים כלכליים ואחרים" (הדגשה שלנו)

ואולם עדיין הדברים – היינו, הפעלתו או אי הפעלתו של סעיף 8(2) לחוק - מצויים במתחם שיקול דעתה הרחב של הערכאה הדיונית, כאשר ערכאת הערעור תתערב

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 23025-08-21 א. נ' א.

בשיקול דעת זה אך ורק במקרים חריגים וזאת כאשר הופעל סעי' 8 מקום בו לא היה מקום להפעילו על פי הדין (דוגמת חלוקה לא שיויונית בגין בגידה, אשר פסיקת בית המשפט העליון שללה מכל וכל, וראו - בג"צ 8928/06 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול לערעורים, (2008); בע"מ 7272/10 פלונית נ' פלוני, (2014)). זאת כיון ששיקול הדעת המוקנה לערכאה הדיונית נשען על היכרותה והתרשמותה מהצדדים ומטיב מערכת היחסים הכוללת בניהם, וכן מתחושת השופט היושב בדין באשר להוגנות שבחלוקת הנכסים בנסיבות הבאות לפניו. ודוק, אין בחוק פירוט של אותן "הנסיבות המיוחדות המצדיקות" שימוש בסעיף זה החורג מחלוקה שיויונית, ומכאן שהמחוקק התכוון להקנות גמישות רבה בשימוש בכלי החלוקה המפורטים בסעי' 8 ומכאן הפתח לשיקול דעת רחב ומקיף של הערכאה הדיונית, אשר לא בנקל תתערב בו ערכאת הערעור (ראו בע"מ 7272/10 הנ"ל והניתוח הנרחב של הדיבור "נסיבות מיוחדות" שם).

27. באשר לאופן הפעלת שיקול הדעת נקבע כי בבוא בית המשפט לשיקול מה הם המקרים היוצאים מן הכלל, המצדיקים פנייה לסמכות הנתונה בסעיף 8 לחוק יחסי ממון, יש לתת את הדעת לתמונה המלאה של היחסים הכלכליים בין הצדדים, לכן יש הכרח בהצגת תשתית ראייתית מפורשת לעת בקשה לחלוקה שאינה שוויונית (ראו לעניין זה: בג"ץ 2533/11 הנ"ל; בע"מ 2045/15 פלוני נ' פלונית (2015); עמ"ש (מחוזי מרכז) 42078-02-19 י.ש. נ' ו.ש. (2020)), אחרת, כל החלטה, גם צודקת, שתיתן ביחס לנכס מסוים, עלולה להפר את הצדק בחלוקתם של נכסים אחרים. מהאמור לעיל עולה, כי שימוש מושכל בכלים שנתן המחוקק לבית המשפט בסעיף 8 לחוק יחסי ממון, יש בו למנוע מצב בו יקופח צד יתר על מידה, כתוצאה מתחשיב האיזון הרגיל הקבוע בחוק.

28. דומה כי בנדון שמה הערכאה הדיונית את כלל הנסיבות על המאזניים ומצאה כי ראוי לחלק את נכסי בני הזוג באופן לא שוויוני ואולם זאת במידה מתונה. איננו סבורים כי בנסיבות אלה על ערכאת הערעור להתערב בשיקול דעתה הרחב של הערכאה הדיונית בעניין זה, כמובהר לעיל.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 23025-08-21 א. נ' א.

בית משפט קמא מצא כי בין הצדדים קיימים פערי השתכרות משמעותיים ביותר. לעניין זה אימץ בית המשפט את חוות דעתו של מר רונן קידר – המומחה מטעמו, אשר העריך את פערי ההשתכרות הנצברים בין הצדדים בשיעור ממוצע של כ – 155,000 ₪ בשנה (היינו למעלה מ – 12,000 ₪ לחודש; המערער כ – 17,500 ₪ ואילו המשיבה כ – 5,500 ש"ח), כאשר הצטברותם של פערים אלו ממועד הקרע שבין הצדדים למועד יציאתו של המערער לפנסיה (בשנת 2028) מגיעה לסך העולה על 1.5 מיליון ₪.

פערי השכר הנזכרים נקבעו למעשה כבר בפסק הדין הראשון, בתביעה לשמירת זכויות, שניתן ביום 17.6.19, ולגביו לא הוגש כל ערעור מצד המערער, והוא חלוט. לפיכך, המערער אינו יכול לטעון דבר כנגד הממצאים העובדתיים הנזכרים בחוות הדעת, אשר התקבלו כמות שהם בפסק דין חלוט שניתן על ידי בית משפט קמא.

29. מעבר לנדרש נוסף ונבהיר כי קביעות המומחה נערכו על בסיס תיעוד שהועבר לעיונו, לרבות תלושי השתכרותה של המשיבה ומאזני החברה, כך שאין כל מקום לטענות המערער באשר לשכר אחר, תוך התבססות על שכר ממוצע בתחום בו עובדת המשיבה כפי שמצא המערער בחיפוש במרשתת, כטענתו.

30. בדומה, אין כל מקום לקבל את טענת המערער לפיה שומה היה על בית המשפט לבחון את פערי ההשתכרות בעת הנישואין ולהשוותם באופן יחסי לפערי ההשתכרות בתום תקופת הנישואין, שכן לטענתו פערי השתכרות ניכרים היו בין הצדדים כבר בעת נישואיהם, עת המשיבה הייתה מחוסרת עבודה והמערער מהנדס בעל ניסיון.

כאמור, הכלי שניתן לבית המשפט בהוראת סע' 8 (2) לחוק הוא גמיש ודינמי ואין מטבעות קשיחות וקבועות להפעלתו, אלא הדברים יעשו על פי שיקול דעתו של המותב היושב בדין, תוך בחינת כלל הנסיבות שהוכחו לפניו. לא אחת פערי השתכרות ניכרים בין בני זוג יכולים להביא לחלוקה לא שיוויוניות גם אם מדובר בפער השתכרות קבוע שנשמר מרגע הנישואים ועד לסיומם - הבא אל הנישואין לא בא כעבד עברי ש "בְּגֵפוֹ יָבֵא" ו "בְּגֵפוֹ יֵצֵא", היינו כשם שנכנס כך ייצא, אלא נכנס הוא לשותפות ייחודית ומחייבת בה בן הזוג החזק ראוי שידאג לענייניו של בן

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 23025-08-21 א. נ' א.

הזוג החלש אף בעת פרידה. זהו המתווה הראוי למערכת נישואים הוגנת, אשר עיתים, יש בה להצדיק חלוקה בלתי שוויונית המעדיפה את הצד המוחלש, גם אם בא אל הנישואין כחלש יותר מלכתחילה, וזאת על מנת שיציאתו מן הנישואין תהא סדורה והוגנת ככל האפשר. בוודאי שכך ראוי שיהיה אם במהלך הנישואין אותו צד מוחלש איפשר לצד האחר לעשות חייל בעבודתו, ובוודאי שהדברים נכונים בעניין שבפנינו, שבו, איפשרה המשיבה למערער, משך תקופה ממושכת לעבוד במדינה אחרת תוך שהיא מטפלת לבדה בבנות הצדדים ואף שהתה עימם בבית בהיותן מקטני קטינות ולא יצאה לעבוד תקופה ממושכת בתחילת נישואי הצדדים.

אחר שמצאנו כי בדין קבע בית משפט קמא כי בין הצדדים מתקיימים פערי שכר משמעותיים ביותר נבוא אל שאר שיקוליו של בית משפט קמא בקביעתו לפיה ראוי לחרוג מחלוקה נכסי הצדדים מחצה על מחצה בכך שהמשיבה תקבל סך נוסף של 100,000 ₪ בלבד.

31. בצד פערי ההשתכרות הניכרים המלמדים, מטיבם של דברים, על פערים ניכרים בכושר ההשתכרות של הצדדים, בחן בית משפט קמא נסיבות נוספות הקשורות בחיי נישואיהם של הצדדים. כך מצא שלמרות שלא ניתן להגדיר את המשיבה "כבן הזוג הביתי הקלאסי" שהרי היא לא שימשה לאורך רבות משנות הנישואים כעקרת בית בלבד אלא שבצד עבודות הבי עבדה כמזכירה במרפאת שנים לאורך השנים ובאופן מתמיד, וכן שלא ניתן להתעלם מהעובדה שבמשך שנים וטרם הגיען של הקטינות לגיל הגן היא זו ששהתה עמן וטיפלה בהן לבדה, כך לא ניתן להתעלם, כאמור, מכך שמשך שנה וחצי עת שהה המערער באוגנדה הוטל עול גידולן לשכמה בלבד – המערער אומנם נתן את הגיבוי הכספי לכך אך בפועל עצם הטיפול נעשה על ידי המשיבה לבדה. כך הוסיף בית המשפט ושיקלל את העובדה כי הצדדים היו נשואים לאורך 17 שנה וכי טיפולה של המשיבה בבנות ובמשק הבית סייע למערער להוסיף ולפתח את עסקו ואת החברה בבעלותו, אשר רווחיה הושאו במהלך שנות הנישואים של הצדדים – אף זאת כפי קביעת מומחה בית המשפט.

בצד נתונים אלו לא התעלם בית המשפט מכך שהנכסים שנצברו על ידי הצדדים, ובכלל זה זכויות הפנסיה של המערער כמו גם ערכה של החברה שבבעלותו, אוזנו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עמ"ש 23025-08-21 א. נ' א.

בין הצדדים (שווי חלקה של המשיבה בחברה הגיע לסך של כ- 110,000 ₪) ומנגד חויבה לשאת במחצית חוב כלפי מס הכנסה (כ - 135,000 ₪) וכן חלוקה של הזכויות והחובות שנצברו בחשבונות הבנקים של הצדדים (לא פורט בפסקי הדין שיעור הצבירה הכולל) וחלוקת דירת המגורים שלהם (חלק של המשיבה כ - 1.2 מליון ₪).

בהינתן כל אלו הרי שחריגה מאיזון מחצה על מחצה תוך חיוב המערער בסך עודף של 100,000 ₪ לטובת המשיבה אשר טיפלה וגידלה את בנותיו וטיפלה בענייני משק הבית משך 17 חיי נישואין, ובהינתן פערי ההשתכרות הניכרים בין הצדדים, היא תוצאה ראויה וסבירה אשר בוודאי מצויה במתחם שיקול דעתה של הערכאה הדיונית.

32. נוכח האמור לעיל, אנו דוחים את הערעור.

המערער יישא בהוצאות משפט בסך של 25,000 ₪ אשר ישולמו באופן בו הערובה שהופקדה על ידו להבטחת הוצאות המשפט תועבר למשיבה ע"י הוצאות המשפט והיתרה תשולם תוך 30 יום מהיום.

33. ניתן לפרסום ללא פרטי שמות הצדדים .

ניתן היום, כ"ז ניסן תשפ"ב, 28 אפריל 2022, בהעדר הצדדים.

הלית סילש, שופטת

צבי ויצמן, שופט

ורדה פלאוט, שופטת